

Nr 24.

Uppläst och godkänd i Första kammaren den 23 februari 1912.
" " " i Andra kammaren den 24 februari 1912.

*Riksdagens skrifvelse till Konungen i anledning af dels utaf
justitieombudsmannen dels ock af enskild motionär hos
Riksdagen väckta förslag om vissa ändringar i lagen
angående villkorlig straffdom.*

(Laguskottets utlåtande nr 8)

Till Konungen.

1:o.

Uti sin till innevarande riksdag afgifna ämbetsberättelse har justitieombudsmannen hemställt, att Riksdagen måtte för sin del antaga här nedan intagna förslag till lag om ändrad lydelse af 6 § i lagen angående villkorlig straffdom den 22 juni 1906.

Med den affattning bestämmelserna om villkorlig straffdom erhållit i 1906 års lag i ämnet kan villkorlig dom ej komma till användning, då enligt allmänna strafflagen straff af beskaffenhet, att anstånd därmed jämlikt lagen om villkorlig straffdom eljest kunnat äga rum, ådömes jämte disciplinstraff efter strafflagen för krigsmakten.

I likhet med justitieombudsmannen finner Riksdagen detta innebära en olägenhet, som det är af vikt att undanröja; och synes detta lämpligast kunna ske genom den af justitieombudsmannen föreslagna lagändringen.

Under åberopande häraf får Riksdagen anmäla, att Riksdagen, med bifall till justitieombudsmannens ifrågavarande framställning, för sin del antagit följande

Lag

*om ändrad lydelse af 6 § i lagen angående villkorlig straffdom
den 22 juni 1906.*

Där straff ådömes efter 25 kap. strafflagen eller efter strafflagen för krigsmakten, må ej villkorlig dom i fråga om det straff brukas.

Ej heller skall hvad i denna lag är stadgadt angående meddelande af villkorlig straffdom hafva afseende å straff, som ådömes för förbrytelse mot tryckfrihetsförordningen.

Ådömes jämte frihets- eller bötesstraff, i fråga hvarom villkorlig dom enligt denna lag må brukas, disciplinstraff efter strafflagen för krigsmakten, utgöre den omständigheten ej hinder för beviljande af anstånd med förstnämnda straff. Beviljas anstånd, äge sammanläggning af straffen ej rum.

2:o.

Vid innevarande riksdag har af enskild motionär gjorts framställning jämväl om ändring i lagen angående villkorlig straffdom i syfte att dess tillämplighetsområde blefve utsträckt utöfver hvad nu därom gäller.

Den utvidgning af ifrågavarande lags tillämplighetsområde, som föreslagits, afser en höjning af gränsen uppåt för de straff, beträffande hvilka lagen medgifver tillämpning af villkorlig straffdom.

Då med lagen den 22 juni 1906 institutet villkorlig dom först inför lifvades med vårt rättssystem, ansåg sig, helt naturligt, lagstiftaren vid bestämmande af gränserna för institutets tillämpning böra iakttaga den största varsamhet; och såväl begränsningen med afseende å straffens längd som öfriga förutsättningar för den villkorliga domens användande bestämdes med hänsyn till detta förhållande.

Det stadgas alltså, att domstolen skall äga förordna om anstånd med ådömdt straff endast om detta ej öfverstiger straffarbete i tre månader eller fängelse i sex månader. Med böter kan anstånd lämnas endast där anledning är, att den tilltalade till följd af fattigdom och bristande förvärfsmåga skulle nödgas aftjäna böterna med frihetsstraff, eller då fråga är om anstånd med frihetsstraff som jämte böterna ådömts.

Sedan emellertid Riksdagen till fullständigare ernående af syftet med lagen angående villkorlig straffdom i skrifvelse till Kungl. Maj:t den 25 april 1908 anhållit om utredning, huruvida och i hvad mån en öfvervakning öfver villkorligt dömda lämpligen kunde anordnas, väcktes redan vid 1909 års riksdag motion om vidgad tillämpning af ifrågavarande lag. Med anledning af denna motion hemställde Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t den 16 mars 1909, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, huruvida och på hvilka villkor villkorlig dom kunde komma till användning jämväl beträffande personer, som för fylleri och därmed sammanhängande förseelser dömts till böter. I sistnämnda skrifvelse framhöll Riksdagen, bland annat, att enligt den erfarenhet, som vunnits under de två år institutet villkorlig dom tillämpats, verkningarna däraf visat sig synnerligen tillfredsställande. Och äfven under den tidsperiod, som förflutit, sedan sistberörda skrifvelse afläts, lärer anledning till annan uppfattning rörande verkningarna af den villkorliga straffdomens användande icke vara för handen.

Nu anmärkta förhållanden hafva helt naturligt gifvit upphof åt tanken att söka bereda möjlighet för en vidsträcktare tillämpning af den villkorliga straffdomen. De skäl, som förmått lagstiftaren att vid införandet af nämnda institut begränsa dess användning till straff ej öfverstigande sex månaders fängelse eller tre månaders straffarbete, synas icke heller vidare böra lägga hinder i vägen för att låta den villkorliga straffdomens fördelar komma till sin rätt äfven i fråga om brottslingar, hvilka ådömts något högre straff. Äfven med afseende på sådana brottslingar kunna de kvalifikationer, som betinga ett användande af villkorlig dom, fullt väl förefinnas. Särskildt lärer en dylik utvidgning af lagens tillämplighetsområde utan fara kunna ske, därest de af Riksdagen i ofvanberörda år 1908 till Kungl. Maj:t aflättna skrifvelse ifrågasatta öfvervakningsanordningar komma till stånd.

Frågan, hur långt en utvidgning bör sträckas, lärer få bero på en blifvande utredning. Det vill dock synas, som de hittills gjorda erfarenheterna såväl hos oss som i utlandet gifva fog för att utsträcka gränsen uppåt för den villkorliga domens brukande åtminstone så långt som motionären angifvit, nämligen till sex månaders straffarbete eller ett års fängelse.

I likhet med motionären anser äfven Riksdagen denna fråga lämpligen böra utredas i samband med den af Riksdagen i 1908 års skrifvelse begärda undersökningen angående införande af öfvervakningssystem rörande villkorligt dömda.

På grund af hvad sålunda anförts får Riksdagen anhålla, det täcktes Eders Kungl. Maj:t, i samband med den utredning angående öfvervakning af villkorligt dömda, hvarom Riksdagen förut gjort framställning, taga i öfvervägande, huruvida och i hvad mån institutet villkorlig straffdom må vinna tillämpning jämväl på personer, som dömas till längre tids frihetsstraff än straffarbete i tre månader eller fängelse i sex månader, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill detta öfvervägande kan gifva anledning.

Stockholm den 24 februari 1912.

Med undersätlig vördnad
